

Op het in 1998 onthulde Korendijkse herdenkingsmonument te Piershil staat de naam van Jacobus Jan Pouwe. Hij overleed op 2 september 1945 in 's-Gravenzande. Het gezin Pouwe, afkomstig uit Numansdorp, woonde sinds 1935 in het vorige huis van de familie Hoepel (naast het huidige pand Kade 2) op het adres Molendijk A162 te Piershil. Aart Pouwe en zijn vrouw Elizabeth Korbijn hadden vier zonen (IJmert, Jan, Meeuwis en Arie) en twee dochters (Cobie en Dana).

Links: Jan Pouwe op een schoolfoto uit 1940.

De aanwezigheid van de naam van Jan Pouwe op dit herdenkingsmonument is opvallend. Ook staat vermeld Adriaan Johan Evertse, afkomstig uit Zuid-Beijerland, gestorven op dezelfde dag. Waar hun tragische overlijden eigenlijk precies valt binnen de kaders van het in 2011 opgerichte Monument Burgerslachtoffers WO2, daar roept hun aanwezigheid op het monument uit 1998, waarvoor zo vele Korendijkse namen tot groot verdriet van de families zijn geschrappt, alleen maar vragen op. De namen van de jongens prijken tussen personen die zijn omgekomen in concentratiekampen en personen die zijn omgekomen tijdens de oorlogstrijd. Navraag naar Jan Pouwe bij de Oorlogsgravenstichting levert dit antwoord op: "Betrokkene is op 2 september 1945 bij een mijnontploffing om het leven gekomen. Voor de goede orde bericht ik u dat hij hierdoor door onze stichting niet als oorlogsslachtoffer is aangemerkt".

Tijdens onderzoek van de werkgroep Monument Burgerslachtoffers WO2 is het overlijden van deze jongens ook meerdere keren ter sprake gekomen. "De jongens liepen met mijnen te gooien, het was een stom ongeluk", zo hoorden we meermaals. Ook op de voorpagina van de krant 'De Westlander', van 7 september 1945, werd als oorzaak het 'werpen met landmijnen' afgedrukt. Voor de getroffen families zal de jaarlijkse pijn vooral op 2 september het meest voelbaar zijn geweest. In de gemeente Korendijk zijn inmiddels de twee monumenten samengevoegd tot één, zodat de 4-mei herdenking weer voor iedereen is. Dat er op 4 mei zeker ruimte is om stil te staan bij de dood van deze jongens zal iedereen na het lezen van onderstaand verhaal beamen. Maar uitsluitend publicatie van de ware gebeurtenissen op 2 september 1945 doet recht aan hun nagedachtenis.

In februari 2013 heb ik telefonisch gesproken met Meeuw Pouwe, die dag de belangrijkste getuige. Meeuw praat nog steeds niet graag over die dag, "U mag gerust weten dat dit voorval mij als mens wel gevormd heeft. Als zestienjarige zoiets meemaken, dat vergeet je nooit meer". In maart 2013 ben ik op vaste geweest bij Mevrouw Wesdorp-Evertse, de zus van Adrie Evertse. Na het lezen van het verslag wat er die fatale dag is gebeurd vertelde ze dat ze dit allemaal nooit heeft geweten: "Ik was 15 jaar toen het gebeurde, mijn moeder zat op dat moment in de kerk. Met Klaas van Bergeijk zijn mijn ouders vanuit Piershil naar 's-Gravenzande gegaan. Het was erg emotioneel allemaal. Mijn broer werd met militaire eer begraven, het verdriet was intens. Enige nazorg hebben we nooit gehad, zo ging dat in die tijd. Jammer dat mijn broers niet meer leven, die hadden destijds ook graag willen weten wat u mij nu laat lezen".

'Nooit meer jarig met Hitler'

Op 20 april 1945 vierde Jan Pouwe zijn 18-jarige verjaardag. In het bijzijn van familie en vrienden wist hij net als iedereen dat die verschrikkelijke oorlog ten einde liep. Hij liet

zich die dag dan ook ontvallen dat het wat hem betreft de laatste keer was dat hij z'n verjaardag moest vieren samen met Adolf Hitler, eveneens geboren op 20 april (1889).

Jan en Ymert Pouwe maakten vanaf 1944 deel uit van de Binnenlandse Strijdkrachten en waren vanaf 6 mei 1945 ingeschreven als lid van de bewakingstroepen, 1e compagnie, gewest 14 (Zuid-Holland Zuid), District 8 (Hoeksche Waard). Op 2 september 1945, bijna vier maanden na de bevrijding van Nederland, bracht de 16-jarige smid Meeuwis Pouwe een bezoek aan zijn beide broers. De jongens waren geplaatst in het 'Marine Detachement Vluchtenburg', nabij het zomervakantieverblijf Vlughtenburg te 's-Gravenzande.

Meewis verklaarde later die dag: "Na eerst de verblijven bezichtigd te hebben en wat te hebben gegeten zijn we met 4 personen de duinen in gewandeld: mijn broer Jan, Evertse, Lips en ik. We hebben verschillende dingen bekeken en als laatste kwamen we bij een bunker aan. Ik zag dat Lips een rond metalen kogelvormig voorwerp (diameter circa 35 centimeter, hoogte circa 75 centimeter, spits toelopend met een platte kop) uit het zand haalde en hij ging er mee op de bunker staan. Ik was bezig mijn behoefte te doen op 10 à 15 meter afstand, met mijn rug naar de bunker. Ik hoorde een slag en zag een vlam...omkijkende zag ik hen alle drie vallen. Toen ik ging kijken zag ik ze liggen met grote wonden, hevig bloedend".

Als eerste hulp waren snel ter plaatse Nicolaas Menke en Martinus Kwistenhout, beide afkomstig uit Dordrecht. Ze troffen Pouwe en Evertse levenloos aan op de bunker, terwijl Lips zwaar gewond maar bij kennis was. Hij herhaalde steeds "het is mijn schuld dat de jongens dood zijn", maar zei verder niets over de oorzaak. Hij praatte ook nog over zijn ouders.

Commandant van Marine Detachement 'Vluchtenburg' was J.W.H. Jore. Hij werd gebeld op 2 september om 14.20 uur, inzake een incident. Commandant Jore verklaarde later: "de bunker was helemaal leeg gehaald, maar de order was gegeven dat daar niemand in de buurt mocht zijn".

Om 15.00 uur constateerde de marinedokter K.M. Knip dat de twee jongens al waren overleden. Lips werd afgevoerd naar het hospitaal, maar de arts had geen vertrouwen in een herstel. Tien minuten na aankomst in het hospitaal is ook Jaap Lips overleden.

Op zondag 2 september 1945 kwamen om het leven:

Jacobus Jan Pouwe, oud 18 jaar (geboren op 20 april 1927 te Numansdorp).

Adriaan Johan Evertse, oud 17 jaar (geboren op 16 februari 1928 te Zuid-Beijerland), woonachtig op de Meeborkstraat A116 te Zuid-Beijerland en zoon van Pieter Evertse, wachtmeester der Marechaussee te Zuid-Beijerland.

Jaap Lips, oud 19 jaar (geboren op 29 juni 1926 te Oud-Beijerland), woonachtig op de Zinkweg 268 te Oud-Beijerland.

Wat er deze fatale dag precies is gebeurd kan niet meer exact worden achterhaald. Gezien de verklaring van Meeuwis, die de drie jongens zag omvallen, is de kans groot dat men het projectiel heeft laten vallen, welke door de aanraking met het harde bunkerdak tot ontploffing moet zijn gekomen. Lips voelde zich waarschijnlijk als vinder van het projectiel schuldig, maar verkeerde hoogst waarschijnlijk in shock toen hij z'n laatste woorden uitsprak. Vast staat dat de order was gegeven dat niemand in de buurt mocht komen van die bunker. Het tragische voorval ging de geschiedenis in als één van de vele incidenten met oorlogsmunitie, waarbij de schuldvraag vanwege enorme verslagenheid en intens verdriet bij de getroffen families van ondergeschikt belang was.

Op woensdag 5 september werd Jan Pouwe met militaire eer begraven in Piershil.

Knipsels 'De Westlander' - 7 september 1945

Op de voorpagina werd melding gemaakt van het ongeluk.

No 2585 40e jaargang Vrijdag 7 Sept. '45

Nieuws- en Advertentieblad voor het Westland en Omstreken

UITGAVE: FIRMA J. VAN DEVENTER, 's-GRAVENZANDE

Voor God Nederland en Oranje

HOOFDREDACTEUR: J. W. VAN FRANKENHUIZEN, BRUNSEN NARINAKLAAN 62 OORDEBURG

§ Vrijheid-probleem.

Wat moet over onze vrijheid alomten zeggende en de vrees van de laatste 200000 jaren. Bovendien door die van de N.S.D.-en...
De N.S.D. die als licht geeft een licht...
De N.S.D. die als licht geeft een licht...
De N.S.D. die als licht geeft een licht...

't Westland vierde feest

Als algemeen bekend is, zal de vierde...
De feestelijkheden worden...
De feestelijkheden worden...
De feestelijkheden worden...

's-Gravenzande

Zandplageschool Baum-Tuis
De Zandplageschool van Baum-Tuis...
De Zandplageschool van Baum-Tuis...
De Zandplageschool van Baum-Tuis...

BONNENLIJST

612 1077 van de... 1 kg...
612 1077 van de... 1 kg...
612 1077 van de... 1 kg...

MAASLAND

De Wierse IJden.
Donderdag de Wierse IJden...
Donderdag de Wierse IJden...
Donderdag de Wierse IJden...

PLAATSELIJK NIEUWS

Wat was het niet dawning.
De W.Z.M. met terug van...
De W.Z.M. met terug van...
De W.Z.M. met terug van...

MONSTER

De Mat geteerd met Ver.
De Mat geteerd met Ver...
De Mat geteerd met Ver...
De Mat geteerd met Ver...

POELDIJK

Wanneer zal de...?
De W.Z.M. met terug van...
De W.Z.M. met terug van...
De W.Z.M. met terug van...

Drie N.B.S.-ers gedood

Drie N.B.S.-ers wierpen Zondagmiddag op het strand bij Vluchtenburg met opgegraven landmijnen, met het gevolg, dat een mijn ontplofte. Hierbij werd de 17 jarige Ad J. Evertse uit Z.-Beierland en 18 jarige J. J. Pouwen uit Piershil op slag gedood. De 19 jarige Lutz uit O. Beierland werd naar een ziekenhuis te Den Haag vervoerd, waar hij bij aankomst reeds bleek te zijn overleden.

De begrafenis van de slachtoffers heeft Woensdag en Vrijdag met militaire eer in hun woonplaatsen plaats gevonden.

Knipsels 'Uit het Hoekschewaardje' - september 1945.

Aan allen die blijk gaven medeleven met de zware slag die ons trof onzen hartelijken dank.

In het bijzonder zijn kameraden uit 's-Gravenzande en het vuurpeloton uit Oud-Beijerland voor de militaire eer aan onze Jan bewezen.

Uit aller naam,

A. POUWE.

Piershil, September 1945.

Zondag 3 Sept. overleed
plotseling door een ont-
ploffing onze lieve

JAN,

Marine-recruut in kamp
Vlugtenburg te 's-Graven-
zande, in den ouderdom
van ruim 18 jaar.

Zijn kameraden die hem
van nabij gekend hebben,
zullen het beste beseffen
wat wij in onze jongen
verliezen.

De begrafenis heeft plaats
gehad 5 Sept. op de be-
graafplaats te Piershil.

Uit aller naam,
A. POUWE.

Piershil, Sept. 1945.

Foto's 'Vakantiepark Vlugtenburg' – Bovenaan zijn de duinen te zien.

Groeten uit Vlughtenburg